

העותרים: ----- אבו רמילה ואח'

ע"י ב"כ עו"ד טל חסין ואח'
מהאגודה לזכויות האזרח בישראל
וע"י ב"כ עו"ד מאיסא אבו סאלח-אבו עכר ואח'
מהמוקד להגנת הפרט מיסודה של ד"ר לוטה זלצברגר

- נ ג ד -

**המשיבים: 1. תנ"צ ערן לוי, מפקד מג"ב עוטף ירושלים
2. מפקדת מג"ב עוטף ירושלים**

ע"י ב"כ מפרקליטות המדינה, מחלקת בג"צים

תגובת העותרים לתגובה המקדמית לעתירה

בהתאם להחלטת בית המשפט הנכבד מיום 14.12.2025, מתכבדים העותרים להגיש את תגובתם לתגובה המקדמית מטעם המשיבים.

1. ייאמר בפתח הדברים: המתווה לאישור בקשות חולים תושבי כפר עקב למעבר מהיר למוסדות רפואיים ולמוסדות טיפוליים אחרים בירושלים דרך מחסום אל גיב, אשר הציגו המשיבים בתגובתם, הוא פרום, שרירותי, לוקה בחסר ואינו סביר. הוא אינו מספק פתרון של ממש לעותרים ולחולים קשים נוספים המתגוררים בכפר עקב, העוקבים בתקווה אחר ההליך, ובעיקר מעיד על יחס המשיבים כלפיהם: אדישות, זלזול, גבהות לב ואטימות. זאת למרות שמדובר בבני אדם חולים מאוד, חלקם במחלות חשוכות מרפא, ואף שמדובר בתושבי קבע ואזרחים ישראלים ובפגיעה בזכויותיהם החוקתיות לבריאות ולחיים.

לדברים בהרחבה.

2. נחזור בקצרה על המתווה המוצע. כאמור בתגובה המקדמית לעתירה, המשיב 1, ממ"ר מג"ב עוטף ירושלים, אשר סירב בנחישות לאשר מעבר חולים עד להגשת העתירה, נאות לבחון "בקשות הומניטריות חריגות" למעבר במחסום אל גיב, של מי שנזקק להגיע בתכיפות לבתי חולים ולמוסדות טיפוליים אחרים בירושלים. לצורך כך, קובעת התגובה, על המבקשים לפנות לכתובת דוא"ל מסוימת, ולצרף מסמכים שונים. עם הגשת הבקשה, "ייעשה כל מאמץ" להשיב לפניית בתוך "21 ימי עבודה", רק מלווה אחד יוכל להתלוות לחולה אם יינתן לו אישור, והיתר המעבר יינתן לזמן קצוב, אשר משכו לא פורט. מדיניות אישור המעבר תיבחן מעת לעת, "בשים לב לנסיבת עדכניות רלוונטיות". משכך, סבורים המשיבים, ומאחר שהעותרים קיבלו אישור

מעבר באל גייב (אשר יפקע בתוך ימים ספורים כמפורט בהמשך), העתירה "מיצתה את עצמה ודינה להימחק".

3. אלא שמתווה זה רחוק מלהניח את הדעת, מעורר תהיות וחשש ואינו מספק כלל. אף שהעותרים אינם חולקים על אחת מדרישותיו, ומסכימים שיש לצרף לבקשות המעבר מסמכים רפואיים וסוציאליים התומכים בהן, שאר רכיביו מעוררים ספקות וקשיים רציניים. נתייחס אליהם כסדרם.

4. **כתובת הדוא"ל למשלוח הבקשות**: כתובת הדואר האלקטרוני אליה מבקשים המשיבים לנתב את הבקשות היא כתובתו של **מוקד המינהל האזרחי**. גוף זה, שהוקם מכוח סמכות המפקד הצבאי, ואשר מגדיר עצמו כ"זרוע ביצועית של מפקד כוחות צה"ל באזור יהודה ושומרון", עוסק בענייניהם של תושבי שטחים חסרי מעמד בישראל. לכתובת מייל זו (mnz@mgar.co.il) מופנות, למשל, בקשות לאישורי עבודה בישראל של תושבי הגדה, בקשות לאישור הליך איחוד משפחות עם בני זוג תושבי הגדה, בקשות להסרת מניעות ביטחונית או פלילית לצורך כניסת תושבי שטחים לישראל, בקשות להשבת תפוסים שהוחרמו מתושבי הגדה, בקשות לביקורי אסירים תושבי שטחים המרצים את עונשם בבתי הכלא בישראל (המושעים מאז תחילת המלחמה), ובקשות הקשורות לבעיות שמתגלעות מעת לעת באפליקציה הייעודית שהקים המינהל להעברת מידע לתושבי הגדה ולביצוע פעולות שונות על ידיהם (אפליקציית אלמונסק).

5. אולם תושבי כפר עקב הם, כאמור, תושבים ישראלים. לבקשותיהם להגיע במהירות ובבטחה לבתי החולים בירושלים, באמצעות מעבר במחסום המאפשר זאת, אין דבר וחצי דבר עם הצבא והמינהל האזרחי. מג"ב עוטף ירושלים (Israel Border Police), בראשו עומד המשיב 1, הוא שאחראי על מחסומי עוטף ירושלים ועל מתן אישורי מעבר במחסום אל-גייב (להלן גם: **המחסום**). אין כל תכלית לדרך הפתלתלה והעוקפת בה מנסים עתה להוליך המשיבים את המבקשים ובקשותיהם, זולת הערמת קשיים ומכשולים שממילא הם מנת חלקם של מי שאיתרע מזלו להיתקע מאחורי חומת ההפרדה. מצופה היה כי תינתן למבקשים כתובת מייל ייעודית, אשר תגיע היישר ללשכתו של המשיב 1, בדומה לכתובת הדוא"ל בה עושות שימוש הח"מ, בשעה שהן מפנות אליו בקשות שונות העוסקות בשכונות שמעבר לגדר ובתושביהן, בהן להיתר מעבר באל-גייב לפני שהוגשה העתירה (pniotmagav@gmail.com). אכן, גם כתובת זו אינה מבטיחה מענה מהיר ויעיל; מענה כזה תלוי בכוונותיהם ובנכונותם של המשיבים. אולם למצער היא מאפשרת אותו.

6. **זמן המענה לבקשות**: כאמור, "ייעשה כל מאמץ" להשיב לפניות בתוך 21 ימי עבודה. מסגרת זמנים פרוצה זו, התלויה במאמצים שיעשו או לא המשיב 1 או מי מטעמו, אינה זו שהתבקשה בעתירה. התבקש בה סד זמנים קצוב וברור לבחינת הבקשות ולהכרעה בהן. המציאות העגומה מלמדת, כי למשיבים לא אצה הדרך לענות לבקשות מעבר של חולים באל-גייב, כל שכן להיענות להן. בקשות שהופנו אליהם להיתרי מעבר לפני שהוגשה העתירה, רבצו ללא מענה חודשים ארוכים (ראו פסקאות 33-41 לעתירה).

7. על הקושי שמערימים התנהלות המשיבים וסירובם לקצוב לוח זמנים ברור למענה, מעידות אף בקשות שנשלחו אליהם ב-1 בדצמבר 2025, ועסקו בהיתרי מעבר במחסום. האחת מהן ביקשה להאריך את היתר המעבר באל-גייב שניתן לילד ו"א, החולה במחלת כליות ועבר השתלת כליה, ואשר אמור לפוג בימים אלה (ראו: פסקה 32 לעתירה). השנייה עסקה בחידוש היתר מעבר

לתושב כפר עקב מר ע"ע, החולה בסרטן גרורתי ונדרש להגיע בתכיפות לבית החולים, זאת לאחר שנשלל ממנו ההיתר שהעניק לו ממ"ר עוטף ירושלים הקודם, תנ"צ עמי נידם. למר ע' לא ניתנה כל הודעה בדבר ההחלטה על שלילת ההיתר, הגורמים לה, או האפשרות לערער עליה. הוא למד על כך רק כשהגיע למחסום.

העתק הבקשה להיתרי מעבר לילד א' ולמר ע' מצורף ומסומן 1.

העתק תצהירו של מר ע' מצורף.

8. בקשות אלה לא נענו, בחיוב או בשלילה, עד למועד הגשת תגובה זו.

9. **הגבלת המעבר עם החולה למלווה אחד בלבד**: הגבלה זו שמפרט המתווה קובעת, שאף שניתן להעניק היתרי מעבר באל-גיב לשני מלווים, בפועל יתאפשר המעבר רק עם מלווה אחד. זוהי קביעה שרירותית.

10. משמעות מתן היתר המעבר היא שהמלווים נבדקו, ולא התגלתה כל מניעה לכך שייצאו לירושלים דרך אל-גיב. אף הרכב שבו הם נוסעים אושר. אם כך, מדוע לא יוכלו שני הורים יחדיו להבהיל את ילדם לחדר מיון, או לשני בני משפחה מדרגה ראשונה להילוות אליו לטיפול דיאליזה או כימותרפיה (ראו, למשל, ענייניהם של העותרים 1, 2 ו-6). מדוע לא יתאפשר לאמה ולאביה של העותרת 5, נ"נ בת השמונה, הסובלת מאיחור התפתחותי גלובלי ומשיתוק, המוזנת באמצעות צינור הזנה, נחנקת בהסעות ממושכות ונוקקת לסאקשן במהלכן, להסיעה יחד למסגרת החינוכית-טיפולית שבה היא משולבת? ובמילים אחרות: מדוע נדרשת הגבלה זו ואילו תכלית היא משרתת? למשיבים פתרונים.

11. **קציבת תקופת היתר המעבר**: עוד הודיעו המשיבים בתגובתם, כי "מאחר שמטבע הדברים" מצב רפואי עשוי להשתנות במרוצת הזמן, היתר המעבר יינתן לתקופה קצובה, בהתאם לשיקול דעתו של המשיב 1, שאחריה יהיה על המבקשים להגיש בקשות נוספות ולהמציא אישורים חדשים. מה משכה של תקופה זו? לא פורט. מה מערך השיקולים שיבנה את החלטת המשיב 1? אף לכך אין כל התייחסות. העותרים אינם חולקים על כך שמצבים רפואיים עשויים להשתנות, אולם מזכירים שהשינוי עשוי להתרחש לשני הכיוונים, ושיש מצבים רפואיים שגם אם יחול בהם שיפור כלשהו, למרבה הצער הוא אינו גדול ובוודאי שאינו מצדיק שלילת היתר מעבר.

12. ציסטינוזיס – מחלה רב מערכתית, שמתבטאת באי ספיקת כליות כרונית, בפגיעה בעצמות וברככת, בדלדול שרירים ובעיות בבליעה ובראייה, ממנה סובלות העותרות 1 ו-2, היא מחלה שתלווה אותן כל חייהן. אף אוסטיאוסרקומה, סרטן עצמות נדיר ואגרסיבי בו חולה העותרת 6, אינו מתאפיין בהחלמה ספונטנית. כך בכלל, וביתר שאת שעה שהוא שולח גרורות, כמו בעניינו של הנער א"א. בעיותיה הרפואיות והבריאותיות המורכבות של נ"נ אינן תופעות חולפות, וכך גם אפילפסיה קשה שעמידה לתרופות ופיגור התפתחותי גלובלי (העותרת 3), מומים מוחיים מולדים (העותרת 4), והיזקות תכופה לטיפול דיאליזה בשל כשל כלייתי אקוטי (העותרת 7).

13. אינדיקציה לתקופת היתר המעבר, שאולי יינתן, מצויה בעניינם של העותרים. כזכור, חרף מצבם הרפואי והבריאותי הקשה והמוכח, בחר המשיב 1 להעניק להם היתר מעבר קצר, שמשכו פחות מארבעה חודשים (מיום 7.9.2025 ועד ליום 27.12.2025). **היתר זה עומד לפקוע תוך ימים ספורים, אך המשיבים לא טרחו להתייחס לכל פתרון עבורם בבקשתם למחוק את**

העתירה. הם פטרו עצמם בקביעה לפיה " ... וכן משהעותרים קיבלו אישור מעבר באל-גיב, העתירה מיצתה את עצמה... " (פסקה 23 לתגובה).

14. מאלה עולה כי לטעמם של המשיבים על העותרים ובני משפחותיהם, המתמודדים עם מחלות קשות, חלקן מסכנות חיים, ואשר חלקם אינו דובר עברית על בוריה, לפנות לבתי החולים שבהם הם מטופלים, לבקש שוב אישורים רפואיים שניתנו להם זמן לא רב קודם לכן, ולקוות לכך שאלה ייכתבו באופן שיניח את דעת הממ"ר, ויינתנו במועד שיאפשר להם את הארכת האישור לפני פקיעתו. לא מופרך להניח, שמשך האישור שניתן לעותרים בעוד העתירה מתנהלת ונתונה לפיקוח בית המשפט, הוא זה שיתקבע גם בהמשך, בהיתרי מעבר שיינתנו לאחרים. העותרים סבורים, שיש לחייב את המשיבים ליתן לחולים ולמלוויהם אישורי מעבר **לשנה, לפחות**, תחת לטרטר בני אדם במצבים פגיעים להשיג עוד ועוד אישורים. למיטב ידיעת העותרים, ההיתרים שסיפק לחולים קשים תנ"צ נידם, ממ"ר עוטף ירושלים הקודם, לא הוגבלו בזמן.

15. **על אמת חלקית ותעתוע:** לקראת סיום, ומאחר שהמשיבים התייחסו בתגובתם לבג"ץ 8026/23 **אבו חלף נ' מפקד מחוז ירושלים**, המתנהל בפני בית בית המשפט הנכבד במקביל לעתירה זו, יבקשו העותרים להתייחס בקצרה גם אליו. אכן, מעבר קלנדיה המוצב בצדה הדרומי של שכונת הענק כפר עקב, הוא הגדול במחסומי עוטף ירושלים, ותושבי כפר עקב מגיעים לעיר אף דרך מחסום חיזמא. אלא שמאז תחילת המלחמה כל מעבר במחסום קלנדיה עשוי להימשך שעות, ואף הנסיעה לחיזמא הפכה למסע אל הלא נודע, מאז הוצב בדרך אליו מחסום נוסף. המשיבים לא פירטו בתגובתם שבקשת העותרים שם לכוון מנגנון למעבר הומניטרי דחוף במחסום קלנדיה, מטעמים רפואיים ואחרים, ואשר עשוי היה לייתר עתירה זו, נדחה ללא הסבר. הם אף לא טרחו לציין, שהיתרי מעבר לחולים באל-גיב שסיפק ממ"ר עוטף ירושלים הקודם, תנ"צ עמי נידם, נשללו על ידי המשיבים ללא התראה, ושתשובת המשיב 1 לבקשות למעבר חולים באל-גיב שהופנו אליו נדחו קטגורית – בקביעה שעליהם לעבור דרך מחסומי קלנדיה וחזמא (ראו פסקאות 36 ו-41 לעתירה).

16. רק בעקבות הגשת העתירה, וכמי שכפאו שד, נאות המשיב 1 להעניק אישורי מעבר קצרים לעותרים, ולשרטט מתווה כללי, חסר, לבחינת בקשות נוספות. אלא שמתווה זה, כפי שפורט, אינו מספק מענה הולם, לא מעניק פתרון של ממש לחולים ולבני משפחותיהם, ורחוק מרחק ניכר מקביעת המשיבים לפיה "הסעדים... באו לידי פתרון". הפניית המבקשים למינהל האזרחי אשר עוסק בעניינם של תושבי שטחים; זמן המענה הלא מחייב לבחינת בקשות להיתרים והכרעה בהן שננקב בתגובה המקדמית; הגבלת ליווי החולה לאדם אחד בלבד אף שבפועל מאושרים שניים; והיעדר הפירוט בנושא משך תקופת ההיתר והשיקולים שיובילו אליו – מעוררים חשש כבד שבקשות ייתקעו ולא יטופלו זמן ממושך, שככל שיינתנו היתרים הם יהיו לפרקי זמן קצרים, ושהמשיבים ממשיכים להתייחס לתושבי כפר עקב כולה כאל מפגע בטחוני פוטנציאלי, או למצער כמטרד.

17. לא נלאה מלהזכיר: רבבות מתושבי כפר עקב הם תושבים ואזרחים ישראלים, אשר לא ביקשו לעצמם להיות מאחורי חומה ומחסום ולעבוד בדיקות ביטחוניות כל אימת שהם מבקשים לצאת לירושלים, עיר שזיקתם אליה הדוקה. על המשיבים מוטלת החובה לממש את זכויות האדם שלהם, ובהן, כמו בענייננו, הזכות לחיים ולבריאות. כל שמבקשים העותרים, וחולים

קשים נוספים תושבי השכונה, הוא את האפשרות להגיע במהירות לטיפולים רפואיים תכופים, למסגרות טיפוליות ולחדרי מיון. לעתים העדר היכולת לעשות כן, כפי שמעידים המסמכים הרפואיים שצורפו לעתירה, עלול להחמיר את מחלתם, לפגוע בתפקוד אברים מושגלים, לסכנם ואף לעלות להם בחייהם.

אשר על כן מתבקש בית המשפט הנכבד להוציא צו על תנאי כמבוקש בעתירה, ולקבוע בה דיון דחוף.

21 בדצמבר 2025

מאיסא אבו סאלח אבו עכר, עו"ד

טל חסין, עו"ד

ב"כ העותרים